

Булгаков В., академік НААН, Войтюк Д., член-кор. НААН

Ювілей Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

12 червня 1930 року РНК УСРР ухвалила Постанову про організацію вищих навчальних закладів та вищих технічних навчальних закладів і про передачу їх у підпорядкування відповідних наркоматів. У розділі «Сільськогосподарська галузь» передбачалося створення у Харкові навчального інституту механізації та електрифікації сільського господарства.

З цього часу Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства (ХІМЕСГ) фактично розпочав підготовку інженерів-механіків з ремонту та експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин і зараз святкує славу 85 річницю свого заснування.

Вже у 1933 році ХІМЕСГу було передано будинок №45 (колишня Харківська міська жіноча гімназія) по Старо-Московській вулиці (зараз проспект Московський, 45). Це, зокрема, дало змогу відразу розпочати організацію навчальних та наукових лабораторій при кафедрах інституту. У грудні 1933 року інституту було також передано Харківські машинно-

Рис. 1 – Вимірювально-реєстраційний комплекс для контролю динаміки мобільних сільськогосподарських агрегатів. Розробники: д-р техн. наук Артьомов М.П., д-р техн. наук, проф. Лебедев А.Т., д-р техн. наук, проф. Подригало М.А., д-р техн. наук, Клец Д.М.

тракторні майстерні з планом ремонту 250 тракторів, а також невеликий радгосп ім. 1 Травня під Харковом, у селищі Комарівка з площею земельних угідь 462 га, який став на багато років навчально-дослідним господарством інституту.

У перші роки становлення інституту у ньому почали викладати відомі в країні вчені: професори О.О. Алов, Л.П. Крамаренко, С.І. Муравлянський, В.О. Константинов, А.А. Василенко та ін. Але вже у

1933 році була відкрита аспірантура на кафедрах трак-

торів і автомобілів, складних сільськогосподарських машин, ремонтної справи і почалась підготовка власних науково-педагогічних кадрів. У 1933 році в ХІМЕСГу було здійснено перший, достроковий випуск 28 інженерів-механіків сільськогосподарського виробництва, який пройшов навіть без захисту дипломних проектів. Перші інженери-механіки терміново були направлені на роботу в машинно-тракторні станції, установи та організації Харківської та інших областей України. Okремо у цьому ж році в інституті для МТС було підготовлено 1700 механізаторських кадрів: 500 комбайнерів, 900 трактористів і 300 механіків ремонтної справи.

За період з 1931 р. по 1941 р. інститут випустив понад 1000 інженерів-механіків та 168 інженерів-педагогів (педагогічне відділення в інституті було відкрито в 1938 р.); підготував і перепідготував близько 2000 механіків, трактористів і комбайнерів. У 1939 р. Харківський обком Ради вищих навчальних і наукових закладів визнав ХІМЕСГ одним із кращих вищих навчальних закладів Харкова і нагородив його Почесною Грамотою.

Війна перекреслила плани та перспективи подальшого розвитку інституту. З осені 1941 р. по листопад 1943 р. ХІМЕСГ знаходився в евакуації в м. Ташкент, де він фактично став факультетом Ташкентського інституту механізації та іригації сільського господарства не припиняючи підготовки інженерних кадрів для сільського господарства країни. Після повернення з евакуації до Харкова в 1943 р. інститут у рідних стінах знову почав готувати інженерні кадри для держави. У 1947 р. було відкрито факультет заочного навчання зі спеціальності "Механізація сільського господарства", а в 1948 р. – факультет електрифікації сільського господарства. У цьому ж році розпочалась підготовка спеціалістів у галузі механізації та електрифікації сільського господарства для країн далекого зарубіжжя.

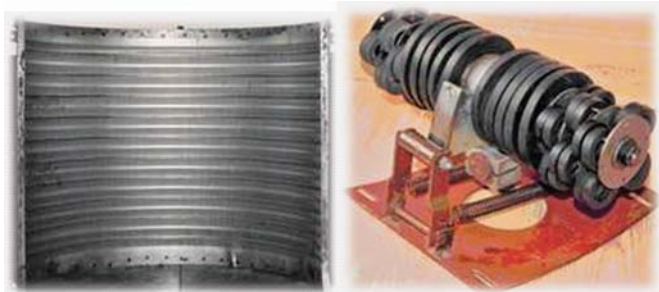

Рис. 2 – Нові конструкції циліндричних решіт, на поперечних, повздовжніх перемичках яких виштампувані рифлі або самі поперечні перемички є виштампуваними рифлями випуклістю всередину решета. Розробники: д-р техн. наук, проф. Тіщенко Л.М., д-р техн. наук, с. н. с. Гончаров Є.С., канд. техн. наук, с. н. с. Прилуцький А.Н., інж. Пуха В.М.

У 1950-60-ті роки продовжується зростання та розвиток інституту як провідного вищого навчального закладу галузі. У складі інституту було створено обчислювальний центр, збудовано та відкрито спортивно-оздоровчий табір у с. Утківка під Харковом. Успішно працювало навчально-дослідне господарство ім. Першого Травня з тваринницьким комплексом (500 корів) та відповідним парком сільськогосподарської

техніки та обладнання. Багато років поспіль тут успішно проходили практичні навчання майбутні інженери галузі сільського господарства.

а

б

Рис. 3 – а – лазерна установка для активізації розвитку зародка яйця перед закладкою в шафу інкубатора; б – дослідний зразок лазерної установки для активізації розвитку зародка яйця перед закладкою в шафу інкубатора (для фермера). Розробники: д-р техн. наук, проф. Лисиченко Микола Леонідович, асист. Міленін Дмитро Миколайович

У 1978 р. відбулось значне збільшення площі інституту, оскільки йому були передані навчальні корпуси Харківського сільськогосподарського інституту ім. В.В. Докучаєва, спроектовані відомим архітектором О.М. Бекетовим, по вулицях Артема, 44 і Мироносицька, 92 (колишня вулиця ім. Дзержинського), були збудовані нові комфортабельні студентські гуртожитки.

З 1978 по 1990 р. в інституті функціонував факультет архітектури та сільськогосподарського будівництва, на якому успішно навчалися студенти за двома спеціальностями: "Архітектура і планування сільських населених місць" та "Сільськогосподарське будівництво".

У ХІМЕСГу завжди на високому навчально-методичному рівні працювали над підвищенням якості навчання: постійно видавали нові підручники та навчальні посібники майже з усіх навчальних дисциплін, наскрізні програми підготовки фахівців, навчально-методичні комплекси дисциплін; упроваджувалися активні форми навчання: проблемне, ділові ігри, використання технічних засобів. Першим у колишньому СРСР інститут виступив з ініціативою введення ступеневої системи підготовки спеціалістів. Значна допомога надавалась вченими ХІМЕСГу в галузі технічного забезпечення нових технологій, які впроваджувалися в сільськогосподарському виробництві.

Продовження статті в наступному номері.